

Toiminnanjohtajan blogi

5.3.2026

Valoa omassa työssä ja yrittäjänä työllistyvien sivutoimisuustulkintaan

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on julkaissut 2.3.2026 [selvityksen](#) yrittäjien työttömyysturvaoikeuteen liittyvistä työvoimapolitiittisista lausunnoista. TEM on tarkastellut vuoden 2024 joulukuun lausunnot ja tehnyt saman havainnon, jonka me arjen kautta olemme tunnistaneet pitkään. Lakia (TTL 2:5 §) on tulkittu aivan liian tiukasti ja sattumanvaraisesti, mikä on ollut omiaan aiheuttamaan epäluottamusta ja hämmennystä. Kirje sisältää tulosten ja johtopäätösten lisäksi myös aiempaa selkeämpiä tulkintaohjeita ja esimerkkitaapauksia koskien yrittäjänä ja omassa työssä työllistyvien toiminnan koko- ja sivuaikaisuuden tulkintaan. Siinä nostetaan erityisesti esiin kolme seikkaa, joita mekin olemme korostaneet – sivutoimisuustulkinnan ongelmat, neuvonnan puute ja takautuvien tulkintojen ongelmallisuus.

- Sivutoiminen yrittäjyys tai oma työ ei saa olla este työttömyysetuudelle. Työvoimaviranomainen on kuitenkin tulkinnut sivutoimisuutta liian tiukasti. Sivutoimiseksi on tulkittu lähinnä vain silloin, kun taiteilija on ollut työttömyysturvalain 2 luvun 5 § 2 momentin mukaisesti kuusi kuukautta työsuhteisessa työssä yhtä aikaa taiteellisen toiminnan kanssa. TEM korostaa kirjeessään, että oma työ tai yrittäjyys tulee tulkita sivu- tai kokoaikaiseksi sen tosiasiallisen työllistävyyden kautta, jolloin esimerkiksi työtuntien määrälle tulee antaa painoarvoa.
- Yritystoiminta voidaan katsoa sivutoimiseksi sen työllistävyyden perusteella, riippumatta siitä onko se aloitettu ennen työttömyyttä vai työttömänä.
- Silloin kun oma työ tai yrittäjyys on aiemmin määritelty päätoimiseksi, tarkastellaan kuuden kuukauden samanaikaisen työsuhteisen kokoaikaisen työllistymisen ehtoa. Päätoiminen työ voi muuttua sivutoimiseksi työmäärän vähentymisen myötä.
- TEM myös katsoo, että yrittäjäriskiä tulee tarkastella tapauskohtaisesti, eikä yrittäjyys automaattisesti tarkoita yrittäjäriskin kattamista työttömyysetuudella.
- TEM on niin ikään kiinnittänyt huomiota neuvonnan puutteeseen ja kehottanut KEHA-keskusta toimiin, jotta kuntien viranomaiset osaavat ohjeistaa työllistävyyden tulkintaan liittyvissä asioissa.
- Kolmanneksi TEM on kiinnittänyt huomiota takautuviin tulkintoihin ja kehottaa KEHA-keskusta pidättäytymään takautuvista tulkinnoista silloin kun toimivaltainen työvoimaviranomainen on kertaalleen asian tulkinnut ja tekemään lausunnon vain muutosajankohdasta eteenpäin, ei takautuvasti. Tällä turvataan perustuslain edellyttämää suojaa yksilön oikeutetuille odotuksille eli luottamuksensuojaa.

Ohje ei ratkaise kaikkia taiteilijan työttömyysturvatulkinnaan liittyviä ongelmia, mutta parantaa tilannetta, sillä sivutoimisena yrittäjänä ei tarvitse varoa työn markkinointiaikaan. Sivutoimiseksi tulkitseminen kuitenkin edellyttää, että työttömyysturvan hakija uskaltaa työttömäksi jäädessään kertoa työskentelevänsä omassa työssään tai yrittäjänä sivutoimisesti. Tämän jälkeen viranomainen tutkii sivutoimisuuden edellytykset. Tilanteessa, jossa ennen työttömyyttä tai sitä edeltänyttä apurahakautta löytyy taiteen harjoittamisen kanssa yhtäaikainen kuuden kuukauden työsuhejakso, joka täyttää työssäoloehdon (palkka 930 €/kk) on tulkinta sivutoimiseksi selkeää, mikäli hakija hakee kokoaikatyötä samaan aikaan ja on sen valmis aloittamaan. Muutoin ratkaisevaa on toiminnan tarkoitus ja työllistävyyys, eli työtunnit. Muutama tunti viikossa ei tee kokoaikaiseksi yrittäjäksi, vaikka työ laskutettaisiin laskutuspalvelun tai y-tunnuksen kautta. Selvityspyyntöihin kannattaa aina vastata selkeästi ja tarvittaessa pyytää apua Taidemaalariiliiton neuvonnasta.

Otaa varmasti aikansa, ennen kuin taiteilija uskaltaa pelotta kertoa sivutoimisuudesta työvoimaviranomaiselle. Nyt on kuitenkin selkeä viranomaisesta velvoittava ohje, johon voi vedota jo ensiasteen viranomaisen kanssa asioidessa, mikäli selvitystilanne näyttää lähtevän väärille urille. Ennen kaikkea ohje edellyttää noudattamaan lakia kuten se on tarkoitettu ja se on linjassa aktivointipolitiikan kanssa.

Elisa Lientola / Taidemaalariiliiton toiminnanjohtaja